

BARNRÄTTSSBYRÅN.

#närlagblirverklighet

Hur kunde det bli så här?

Det nya landskapet

- **Restriktivare bedömningar** – fler som blir ålderssuppskrivna och får avslag på sin asylansökan
- **Ny LMA** – inget bistånd av Mig efter 18-årsdagen vid avslag
- **Socialtjänsten avslutar** vid 18-årsdagen under asylprocess – flytt till förläggning om det inte finns vårdbehov

- De får alltså stanna i Sverige. Av hela gruppen ensamkommande är det 85 procent som får stanna,

...

Men vi kan inte ta ansvar för alla Mellanösterns tonårspojkar.

Morgan Johansson
Migrationsminister

Avslaget

- **Ökat antal avslag**
- **Beslut 2017**
  - Ensamkommande barn 25 % avslag
(handläggning 500+ dagar)
  - 18–20 år 63 % avslag
  - ålderssuppskrivningar: 3400 st 2016
- **Hur många gäller det?** Avslag 0–20 år
  - 2016: ca 5000
  - 2017: ca 4000
  - 2018: ?

- Jag tror att det vart fall rör sig om 60 000 personer, men det kan också bli upp till 80 000 (som ska utvisas).

...

Vi har ökat takten ganska dramatiskt och vidtar nu ett antal skarpa åtgärder och det kommer ytterligare att öka takten.

Anders Ygeman
Inrikesminister

Varför åker de inte bara hem?

Varför åker de inte bara hem?

- 18000 öppna ärenden hos gränspolisen, antal avvikna 12500.
- Svårt, kostsamt och tidskrävande arbete
- Återvändandearbete med barn bristfälligt, väntar till 18-årsdagen
- Länder som ej går att verkställa till, pga brist på ID-handlingar eller säkerhetsläge. ex. Marocko
- Tvångsutvisning omöjligt i flera länder, ex. Iran och Somalia
- De allra flesta försvinner

**”Ja, man kan väl
beskriva vårt arbete
som en droppe i havet.”**

Gränspolisen

Foto: Tomas Oneborg

Resultatet

- **1000-tals ungdomar på gatan** som står utanför samhällets system.
- Risken för **exploatering, människohandel, kriminalitet, droger** hög.

Socialtjänstlagen

4 kap 1 § Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.

2 kap 1 § Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

2 a kap 1 § Den kommun där den enskilde vistas ansvarar för stöd och hjälp.

Sju socialtjänster – ansökningar om akut bistånd

Namn: Naima, 18 år gravid

Kommun: Solna

Ansökan om matpengar

Utfall: "Ingen idé att lämna in" därefter avslag på ansökan om matpengar

Motivering: "Sökande ska vända sig till Migrationsverket" "socialtjänsten kan inte ifrågasätta Migrationsverkets beslut om utvisning"

Överklagat till Förvaltningsrätten

Utfall: Ger Naima rätt till bistånd vid akut nöd.

”

Du har ju valt att inte åka hem, hur har du tänkt att lösa det här?”

Namn: Soori, 18 år

Kommun: Spånga-Tensta

Ansökan om matpengar

Utfall: Fick först inte lämna in ansökan. Därefter, beviljad matpengar en dag – hänvisad till Migrationsverket

Motivering: ”Migrationsverket är ansvarig huvudman”

Överklagat till Förvaltningsrätten, inväntar dom

”

Jag har ingenting, att inte hjälpa är inte snällt, jag förstår inte varför.”

Namn: Abdullah, 18 år

Kommun: Farsta

Ansökan gällande matpengar

Utfall: Avslag Motivering: ”Den sökande har inte medverkat till sin egen utvisning”
”Går inte att utreda omfattningen”

Överklagat till Förvaltningsrätten – ger Abdullah rätt, avslag på felaktiga grunder, domstolen ålägger Farsta att utreda på nytt

Utfall: Farsta avslår ny ansökan med samma motivering. Efter påtryckningar till nämnd/chef: beviljad matpengar för en vecka.

”

Jag känner mig som en tiggare, nu orkar jag inte mer, jag orkar inte få mer nej”

Namn: Sorosh, 18 år

Kommun: Nacka

Ansökan gällande boende och matpengar

Utfall: Fick först inte lämna in ansökan om, därefter avslag.

Motivering: ”Du har inte rätt till akut nödbistånd”

Efter kritik, ansökan på nytt – beviljas mat och boende utan närmare motivering.

”

Jag är ingenting, jag är som en hemlös”

Namn: Ibrahim, 18 år

Kommun: Södertälje

Ansökan gällande boende och matpengar

Utfall: avslag

Motivering: ”sökande har inte tillstånd att vistas i landet, ej folkbokförd i kommunen” ”det är Migrationsverkets ansvar, inte kommunens”

Får sedan matpengar för en dag samt SL-biljett till Migrationsverket

Överklagat till Förvaltningsrätten, inväntar dom

Namn: Zakaria, 19 år

Kommun: Skärholmen

Ansökan gällande boende och matpengar

Utfall: Bifall först, sen avslag.

Motivering: ”det har kommit ny lag som gör att man inte få bevilja papperslösa bistånd”

Överklagat till Förvaltningsrätten, inväntar dom

”
Migrationsverket säger att jag ska gå till gränspolisen, gränspolisen säger att jag ska gå till Migrationsverket”

Namn Hamidullah, 18 år

Kommun: Botkyrka

Ansökan om matpengar

Utfall: Beviljad matpengar

Motivering: Soc skyldig att bevilja under utredningstid.

”

Jag var rädd först, det fanns vakter där. Sen fick jag hjälp, jag känner mig glad.”

Hamidullah

**”Det är
Migrationsverket som
är ansvarig för dig nu.
Gå dit, de kommer
hjälpa dig.”**

Socialtjänsten till Abdullah 18 år

Sammanfattning

Svårt att få lämna in sin ansökan - strider mot grundläggande rättsprinciper

Rättsosäkra beslut, ej enhetliga och förutsägbara med spretig och låg kunskapsnivå i argumentation

Trots akut situation - 8+ månaders väntetid på dom

Kräver professionell argumentation och administration att utkräva rätt

Förnedrande och avhumaniserade process för ungdomen - kräver stort mod

Förvaltningsrätten tydlig - kommunen är ansvarig för att lindra akut nöd

Slutsater

- Ungdomarna kommer att befinna sig här
- Inga möjligheter att överleva på laglig väg
- Ansvaret kommer hamna på socialtjänsten
- En ständigt ökande avhumanisering
  - skapande av ett A- och B-lag

Vägvalet

Den väg vi är på:

Putta ut ungdomar på gatan till ett liv i papperslöshet

Utan sjukvård, utbildning och möjlighet till försörjning

Psykisk ohälsa

Exploatering, droger, kriminalitet
- höga kostnader

En ekvation som inte går ihop

En annan väg att gå:

Amnesti.

Ungdomar i utbildning
och arbete.

Hopp om framtiden – minskad
psykisk ohälsa